

Afscheid

De tuinman heeft nog een laatste keer de tuin in orde gemaakt, de heggen geknipt, het gras gemaaid en enkele planten die me dierbaar waren naar mijn eigen tuintje overgebracht. De pioenrozen lopen gelukkig al uit. Op de valreep nog wat sneeuwkllokjes uitgedaan en meegenomen. Maar de tuin van je kindertijd kun je niet meenemen. Die wonderbaarlijke plek waar je de natuur ontdekte, waar je voor het eerst een eigen stukje grond kreeg en viooltjes mocht zetten, waar je in een boomhut speelde tot het donker werd – die tuin komt nooit meer terug. De verre uithoeken en groene schuilplaatsen van de tuin uit je kindertijd waren als de wijde wereld, waarvan je veilig kon terugkeren als je klaar was met je spel.

Zolang het ouderlijk huis niet is verkocht, ga ik nog wel eens terug om zaden te verzamelen en even te kijken hoe het de tuin vergaat. Ogenschijnlijk lijkt alles nog precies hetzelfde. Maar langzaam wordt de tuin een andere tuin, een stuk natuur waar herfstdraden mij de weg versperren en gaten in de grond mij herinneren aan planten die een nieuwe bestemming hebben gekregen. Vogels zijn schuw geworden, omdat ze geen mensen meer gewend zijn op hun plekje. Een merel zingt op de top van het nu naamloze dak.

De oude tuin wordt langzaam een tuin die ligt te wachten op een nieuwe eigenaar. Want een tuin neemt de vorm en het karakter aan van degene die ernaar kijkt. Er zal opnieuw iemand verliefd worden op deze tuin, opnieuw plannen maken voor het voorjaar en opnieuw zijn kinderen een eigen stukje grond geven om er viooltjes op te planten.

Of iemand maakt er een saaie grinttuin van, omdat dat dat minder werk is. Er zal verbaasd worden gekeken naar het stukje spoorberm dat mijn vader gebruikte om de compostbak neer te zetten en wilde planten een kans te geven. Daar wordt dan waarschijnlijk een brommer neergezet of een oude BBQ.

In dat geval zal ik het moeten doen met mijn foto's en herinneringen. Als ik nog eens in de oude fotoalbums blader, verbaas ik me erover dat de tuin er door de tijd zo heel anders uitzag. Vroeger zonovergoten, met rotsplantjes langs de trap. Later de hazelaar die schaduw over de hele tuin wierp en een enorme berk die al het leven uit het gazon zoog. Er stonden veel te veel bomen in de kleine tuin en toen die opgeruimd werden, kwamen de rozen terug en de kleurige dahlia's. De nieuwe eigenaren maken waarschijnlijk weer dezelfde fouten. En zo hoort het ook. Want tuinieren is emotie, maar vooral ook: meegaan met verandering.

Bach en bijen

Toen ik een keer op de Chelsea Flower Show in Londen was, hoorde ik een vrouw tegen een vriendin zeggen: 'Je gaat toch eigenlijk pas van rozen houden als je op leeftijd bent.'

Dat vond ik een vreemde vaststelling. Een belediging ook wel, voor de roos dan. Die doet alles om aantrekkelijk te zijn, geuren, mooie kleuren. Dat lijkt me niet aan leeftijd gebonden. Wat deze Britse dame bedoelde, denk ik, is dat het gebruik van rozen in de tuin soms een wat oubollige uitstraling heeft en dat daardoor jongeren er niet zoveel mee hebben.

Het valt ook wel op dat er weinig jonge mensen op tuinshows rondlopen en het zou me niet verbazen dat de gemiddelde luisteraar van Natuur en Zo ook niet heel piepjong meer is.

Natuur heeft in zijn algemeenheid een imagoprobleem bij jongeren. Afgezien van jonge schoolkinderen die door de meester of juf met een spannend avontuur of spel in het bos worden meegenomen, vinden de meeste jongeren de natuur maar duf en saai. Je kan het ze niet helemaal kwalijk nemen, want ze zijn met hele andere dingen bezig. Zo stonden er een keer een stuk of vijf jongeren onder een spectaculair bloeiende Japanse kers, allemaal op hun mobiele telefoon te kijken. Je zou bijna zeggen: kijk eens naar boven sukkels, het duurt maar zo kort! Maar daar zouden ze denk ik alleen hun schouders over ophalen.

Later, als ze twintigers worden, zijn ze vooral met studeren en een job bezig en even later misschien een gezin. En dan zo heel

langzaam sluipt de natuur binnen. Een eigen huisje, een eigen tuintje en ineens is daar die roos uit de jeugd terug.

Het verschil in focus valt me vooral op als ik samen met studenten van het Vista College in de ochtend uit de bus stap. Ik kijk naar een stel jonge waterhoentjes die met hun moeder over de stoep rennen naar het water, of naar eenden die in V-vorm overvliegen, maar de studenten vóór mij kijken op hun telefoon om nog gauw een app in te tikken of ze kijken een leerling met een toffe nieuwe brommer na. ‘Tof’ is trouwens ook allang geen modewoord meer, dus ik ben kennelijk oud genoeg om rozen mooi te vinden.

Sommige dingen veranderen wel als je ouder wordt. Zo had ik vroeger niks met bijen. Pas de laatste jaren heb ik ineens een onverklaarbare fascinatie voor de beestjes. Ik zag de bijen in het natuurhistorisch museum in Maastricht, waar ze heel onverwacht opdoken in een kast die je kon opentrekken. Ik had geen levende bijen verwacht en ineens krioelden ze voor mijn ogen rond achter een glazen plaat. Door een opening in de muur konden ze naar buiten vliegen. Vooral de wetmatige manier waarop ze hun nesten beheren raakt me nu, terwijl ik daar vroeger geen oog voor had. Misschien dat ik daarom ook Bach meer ben gaan waarderen naarmate ik ouder werd. De wetmatigheid van zijn muziek ervaarde ik vroeger als saai en eentonig, maar vind ik nu van een ongelofelijke schoonheid, de stem van het hee!l. Bach en bijen, die begrijp je pas echt met een beetje levenservaring. Maar rozen? Nee, die zijn heel gemakkelijk. Die snap je meteen.

Begonia

‘Lochristi, waar ligt dat in godsnaam?’ vroeg ik aan mijn moeder, in de tijd dat ik nog met mijn ouders op vakantie ging. Het leek haar een geschikte vakantiebestemming, ergens in België. Ze had een hotel geboekt met de toepasselijke naam ‘Begonia’. De streek was namelijk bekend om zijn Begoniavelden, te vergelijken met de bollenvelden van Lisse. ‘En als het nou regent?’ sputterde ik nog tegen. Het platteland van België...dat leek me nou niet echt dolle pret.

Maar het regende niet die zomer. Integendeel: het was smoorheet. De hele weg naar België klonk Sting door de radio, met zijn hit Fields of Gold. En toen we de eerste velden in de verte zagen opdoemen, zag ik werkelijk velden van goud. Rood goud, wit goud en geel goud. Zo ver je kon kijken. We hadden onze blik laten vallen op een veld met hele dieprode begonia’s. Daar was maar een enkel veld van en het leek ons prachtig voor in de tuin. Iemand vertelde ons dat de eigenaar van het perceel in die ‘kleine woonst’ aan de rand van de akker woonde. Zo maakten we kennis met meneer d’Hondt, die ons anderhalf uur vertelde wat er moest gebeuren om begonia’s te kweken. Het was al een oudere man, die gebogen op zijn knieën zat en handmatig zijn akkers bewerkte, samen met zijn vrouw. Lang zouden ze het niet meer volhouden, zei hij, want ze waren versleten van al het harde werken. Hij zag er tegenop om naar een flatje in de stad te moeten gaan. Ik vroeg hem of hij ons wat van die donkerrode begonia’s wilde verkopen.

‘De knollekes zijn nog wat klein,’ meende hij. Maar als wij een adres gaven, wilde hij ze tegen kerstmis wel opsturen. Dan

zouden de knollekes groot genoeg zijn. Ik achtte de kans groot dat meneer d'Hondt onze begonia's zou vergeten. Maar met kerst stond daar dan toch de postbode voor de deur om een doosje af te geven. Er zat een met potlood geschreven briefje bij van meneer d'Hondt, waarin hij voorrekende wat de knollekes moesten kosten. Het was volgens mij erg weinig, voor iemand die op zijn knieën een hele akker was nagekropen om onze knollekes te laten groeien, dus deed ik er nog wat bij, voor de kerst. De donkerrode begonia's hebben jarenlang de perken en bloembakken in de tuin gesierd.

We zijn nog een keer terug geweest naar Lochristi. Het hotel stond er nog, maar was stil en een beetje triest. Het ging niet zo goed meer met de begoniahandel, volgens de uitbaatster. "Tja, de gouden tijden van de begonia zijn voorbij," zei ze.

Steeds als ik Sting nog eens hoor, dan moet ik terugdenken aan die vakantie, waarin helemaal niets gebeurde en ik door de gouden velden liep, met dat ene dieprode veld ertussen. En aan meneer d'Hondt, die nu wel in een flatje zal zitten, ongetwijfeld met een paar bloembakken vol begonia's op zijn balkon.